

College van Burgemeester en Wethouders gemeente Renkum
Postbus 9100
6860 HA OOSTERBEEK

Onderwerp: Advies Verordening Jeugdhulp 2021

Oosterbeek, 28 december 2020

Geacht college,

Vooraf

De Adviesraad Sociaal Domein is advies gevraagd over de concept Verordening Jeugdhulp 2021. De Verordening Jeugdhulp is de lokale invulling aan de Jeugdwet (kaderwet) en vormt het gemeentelijk kader voor de jeugdhulp (rechten en plichten van inwoners en gemeente). Advies wordt gevraagd over het beleid en voor het thema Eigen kracht van ouders. Eigen kracht ouders is een centraal begrip in de Jeugdwet, maar de uitwerking hiervan ontbreekt.

De concept Verordening Jeugdhulp is op 15 december 2020 besproken in de vergadering van de Adviesraad Sociaal Domein. Hierbij waren de beleidsmedewerkers Evelien Bergman en Luc Parie en de manager Sociaal Domein Esther van Haarlem aanwezig. In de vergadering van oktober is ook gesproken over de jeugdhulp, waarna een vervolgesprek plaatsvond over eigen kracht van ouders. Daarnaast zijn er gesprekken geweest met ouders met kinderen die gebruik maken van regelingen bij de gemeente. Ook hebben we gesproken met ouders met kinderen met problemen in de kennissenkring dan wel op school. Daarnaast hebben we gebeld met Eigenwijs die kinderen helpt studeren die niet binnen het 'normale' schoolsysteem functioneren.

"Eigen Kracht?!"

Jeugdhulp hoeft alleen ingezet te worden als eigen mogelijkheden of oplossend vermogen ontbreekt. Onder 'eigen kracht' lijkt de gemeente dus te verstaan: eigen mogelijkheden en oplossend vermogen hebben. De verantwoordelijkheid voor hulp aan kinderen ligt als eerste bij de ouders. De rechter heeft ook uitspraken gedaan dat hiervoor verregaande aanpassingen in het leven verwacht mogen worden van ouders.

In hoeverre mag een gemeente eigen kracht van ouders verwachten?

Na een aantal casussen te hebben besproken met Evelien Bergman en Luc Parie is het duidelijk voor de adviesraad dat dit zeer lastig te bepalen is. Wel is duidelijk dat er niet alleen naar het kind gekeken moet worden, maar dat het een heel gezin/systeem betreft. De vraag blijft dan wel hoe een gemeente een gezin/systeem hierin zou moeten ondersteunen.

Niet iedere ouder is in staat de juiste hulp te bieden

Ongeacht financiële achtergrond of levenshouding is niet iedere ouder bekwaam om de juiste zorg te bieden. Immers zou verondersteld mogen worden dat een ouder die dit wel zou aankunnen niet bij een gemeente aanklopt. Om kinderen met meervoudige of ingewikkelde problematiek te begeleiden is toch een deskundige achtergrond nodig. Zeker om ervoor te zorgen dat het kind (indien mogelijk) een volwaardige leven kan hebben in de samenleving. Verondersteld wordt ook door de leden dat we nou eenmaal niet een kind altijd onder de vleugels van een ouder kunnen laten blijven en dat daarom deelname in de "normale" wereld wenselijk is. Het advies aan de gemeente: De adviesraad is van mening dat de zorg bij de ouder kan liggen, maar dat het wenselijk is zondig een professional mee te laten kijken naar de situatie van het gezin en het kind. Een idee zou

bijvoorbeeld kunnen zijn om een levensloopcoach te laten volgen wat er met het kind gebeurt, met als doel de ontwikkeling van het kind te volgen en zelfstandigheid te bevorderen.

Financieel

Wat mag van een ouder verwacht worden waar het om eigen kracht gaat.

- Mag een gezin hier financieel onder gaan lijden?
- Dat vakanties onmogelijk zullen worden en Netflix een luxe wordt die niet meer te veroorloven is? Vakanties kunnen soms ook nodig zijn om het vol te houden.
- Mag van een ouder verwacht worden dat hij moet verhuizen om goedkoper te wonen, omdat er minder financiën zijn door de zorg voor het kind?

De vraag aan de adviesraad was dan ook in hoeverre een gemeente hierin moet helpen.

Advies aan de gemeente: De gemeente mag in het kader van de eigen kracht zeker wel kijken naar de financiële draagkracht van het gezin, maar als er geen financiële ruimte is, kan niet om een financiële bijdragen gevraagd worden en moet er dus in samenwerking met de gemeente gekeken worden naar andere oplossingen.

De vraag die terug bleef komen was of de gemeente een ouder moet betalen voor "de oppas" op een eigen kind? Dat waren we niet van mening. Het lijkt ons beter om geld te investeren in opleiding van de ouders of andere mogelijkheden.

Wat als je de zorg niet op je kan of wil nemen?

Mag van een ouder verwacht worden, of mag een ouder verplicht worden voor een kind te zorgen waarvan een ouder aangeeft deze zorg niet aan te kunnen? Dit vinden we een lastige, want het lijkt een potentieel moeilijke situatie. Zet je de band die ouder en kind hebben hiermee niet op het spel? Als een ouder de zorg niet aankan, is de kans op conflicten groot. Dan komt er nog veel meer bij kijken en niemand wil naar een situatie toe waarin Veilig Thuis gebeld moet worden. Een idee dat ontstond is dat het wellicht een opvang in een buurthuis voor kinderen met een beperking een verlichting zou kunnen bieden voor de ouder.

We vroegen ons ook af hoe je de ouder in de kracht kan houden. Scholing, ontspanning, ondersteuning, enz.

We maken ons zorgen over mogelijke conflicten tussen ouder, jeugdconsulent en/of gemeente als een of beide ouders ruimte willen voor eigen ontwikkeling/carrière en dit niet past in het beeld dat ouders toch vooral vanuit hun kracht, wat dat dan ook is, moeten bijdragen. Is het in dat geval dan mogelijk om een gesprek aan te gaan of een derde in te schakelen?

Het advies aan de gemeente: Onderzoek de mogelijkheid om hulpgroepen zoals Facebook of Renkum voor Elkaar ouders te laten ondersteunen. En wat er aan bijvoorbeeld scholing gedaan kan worden om een ouder in zijn/haar kracht te houden of te versterken.

Te lastig

Ouders waarmee gesproken is, geven aan dat ze verwachtingen hebben van Jeugdconsulenten die niet waar worden gemaakt. Iedereen heeft een beetje hetzelfde idee: een Jeugdconsulent is diegene die de ouder helpt om de weg te vinden binnen de gemeente en helpt om de juiste paden te bewandelen. Toch zien sommige ouders zelden een Jeugdconsulent, slechts wanneer de beschikking uitgeschreven moet worden. Andere daarentegen geven aan nooit voorbij een kennismaking te komen, omdat er zoveel wisseling bij de consulenten is. Er werd ons ook verteld dat het wenselijk is een derde partij in te huren om een betere samenwerking met de gemeente te verkrijgen. Dat komt over als gebruik van gemeente gelden aan een derde die wellicht niet noodzakelijk zou moeten zijn.

Veel ouders en instanties gaven ook aan dat het opleidingsniveau van de consulenten in hun ogen te laag is en dat ze meer baat zouden hebben bij een sociaal werker of een iemand met meer ervaring. Daardoor wordt het traject wellicht korter en zij vermoeden dat uiteindelijk de kosten wellicht omlaag zouden kunnen. En nog veel belangrijker, het gezin en het kind eerder hulp krijgen en hopelijk sneller de juiste.

De meest gehoorde opmerking was wel dat ouders zich niet gehoord voelde bij de gemeente en vooral bij de jeugdconsulenten. De ouders gaven aan dat ze teveel het gevoel hebben zich te moeten verdedigen in plaats van hulp te krijgen. Ouders gaven ook aan dat soms de vragen en informatie die de gemeente nodig heeft en door

alle consulenten wisselingen blijft hervragen, te ver gaat. Dat ze onnodig veel tijd kwijt zijn aan papierwerk wat de belasting op de toch vaak al overvraagde ouder extra hoog maakt.

Het advies aan de gemeente: Kijk goed naar de deskundigheid en de rol van de jeugdconsulenten en communiceer hierover duidelijk met inwoners/ouders, zodat zij weten wat de gemeente wel/niet doet en wat ze kunnen verwachten. En probeer wisselingen te verminderen.

Taalgebruik

Na het lezen van de stukken gaven meerdere leden van de adviesraad aan dat het taalgebruik ingewikkeld is, zeker voor mensen met een lager opleidingsniveau. Hoewel we begrijpen dat het juridische taal is, kan hier wellicht nog een keer naar gekeken worden.

Het advies aan de gemeente: Vertaal de verordening in voor inwoners begrijpelijke informatie (hierover is al een toezegging gedaan).

In de verordening lijkt de nadruk te liggen op ADHD en aanverwante stoornissen. De verordening is tegengelezen door een ouder die hier mee te maken heeft. Zij heeft een aantal aantekeningen gemaakt, die wellicht interessant zijn. Deze aantekeningen zijn reeds in het bezit van de beleidsmedewerkers. Hoewel we niet naar de achtergrond van de ouder gekeken hebben, zijn we van mening dat de aantekeningen van waarde zijn.

Het advies aan de gemeente: Neem deze aantekeningen ter harte.

Concluderend.....

De gemeente mag in het kader van eigen kracht zeker wel mag kijken naar de financiële draagkracht van het gezin, maar als er geen financiële ruimte is kan niet om een financiële bijdrage gevraagd worden en moet er in samenwerking met de gemeente gekeken worden naar andere oplossingen. De gemeente zou dan wel moeten investeren in deze andere oplossingen. Eigen kracht is een lastig begrip, waarbij het zeker niet uitsluitend gaat om de kracht van ouders. Steeds zal het gezin en het systeem rondom het gezin betrokken moeten worden in het onderzoek naar de vraag welke hulp en ondersteuning voor een gezin en het kind nodig is. In het onderzoek moet zeker meegewogen worden wat de financiële draagkracht is en welke rol deze speelt. Ook is het wenselijk dat een professional mee blijft kijken naar de ontwikkelingsmogelijkheden van het kind. De gemeente kan bijvoorbeeld stimuleren dat ouders of niet professionals vrijwilligers hulp (blijven) bieden, door voorzieningen en/of trainingen aan te bieden en financiële voordelen te creëren. Belangrijk moet blijven dat zowel ouders als kind zich een deel van de gemeenschap voelen en dat inclusie belangrijk moet zijn.

Wat de gemeente wil bereiken met het idee om meer verantwoording en "kracht" bij de ouder te leggen is duidelijk, maar of dat doel op deze wijze gehaald wordt is voor ons de vraag.

Het jaarlijkse Cliëntervaringsonderzoek Jeugd naar het functioneren van de jeugdhulp is ingezet en een lid van de adviesraad heeft daaraan meegewerkt. De reacties van ouders die spraken waren niet mild. De bevindingen van dit onderzoek kunnen worden meegenomen in de uitvoeringsregels. Toch hebben wij het gevoel dat dit onderzoek wellicht wat aan de late kant plaatsvindt. Wij konden het daarom niet meenemen in onze bevindingen. Aangezien het om een jaarlijks onderzoek gaat, is het wellicht te bekijken of de planning anders zou kunnen. Overigens waarderen we het dat er onderzoek gedaan wordt.

De vraag die ook blijft hangen is of ouders die niet heel doortastend zijn en/of een lager opleidings-/sociaal niveau hebben, in staat zijn om bij de gemeente de juiste hulp te vinden. En als ze hulp vinden of die gelijkwaardig is aan een ouder die doortastend is en van een hoog opleidingsniveau.

De gemeente wil ouders graag hun eigen kracht laten gebruiken om voor hun kind te zorgen. Het is dus van belang dat deze "kracht" ook goed ingezet wordt om te toetsen of wat er nu bedacht is wel wenselijk is of toereikend. Er lijkt nu teveel sprake van beslissingen die van bovenaf genomen worden. Daarmee komt de door de gemeente gewenste inwonerp participatie niet goed tot zijn recht. Iets bedenken voor mensen wat helpend zou moeten zijn is een goed streven, maar wellicht kan hier meer de samenwerking voor gezocht worden. De adviesraad heeft ouders en instanties bereid gevonden om met ons mee te denken. Graag zoeken wij daarvoor de samenwerking met de gemeente op.

Adviesraad Sociaal Domein

GEMEENTE RENKUM

Postadres:

Postbus 9100

6860 HA Oosterbeek

Telefoon: (026) 33 48 111

Email: adviesraadsociaaldomein@renkum.nl

Website: www.renkum.nl/adviesraadsociaaldomein

Ook kregen wij het advies om eens te kijken bij de gemeente Nijmegen, die het zoals wij hoorden goed geregeld heeft. Dit advies willen wij graag aan u doorgeven.

Het onderzoeksrapport, dat begin 2021 gereed zal zijn, wordt in de Adviesraad Sociaal Domein nog besproken.

Dit geldt ook voor de nadere uitwerking van de verordening in beleidsregels.

Tot slot

Graag hadden we meer tijd gehad om de verordening beter te bekijken en met meerdere mensen erover te spreken en ook het onderzoek mee te nemen. Ons advies is dan ook dat de gemeente gaat praten met ervaringsdeskundigen en hun meningen meeneemt in toekomstige bepalingen, in de hoop dat deze beter aansluiten bij de aanvragers. Als eigen kracht in ouders gezien wordt bij de verzorging van een kind dan spreken we de hoop uit dat eigen kracht ook gezien wordt als het gaat om een volwaardige gesprekspartner.

Wij vernemen graag uw reactie.

Met vriendelijke groet,

de Adviesraad Sociaal Domein gemeente Renkum,

C. Hogendorf
voorzitter